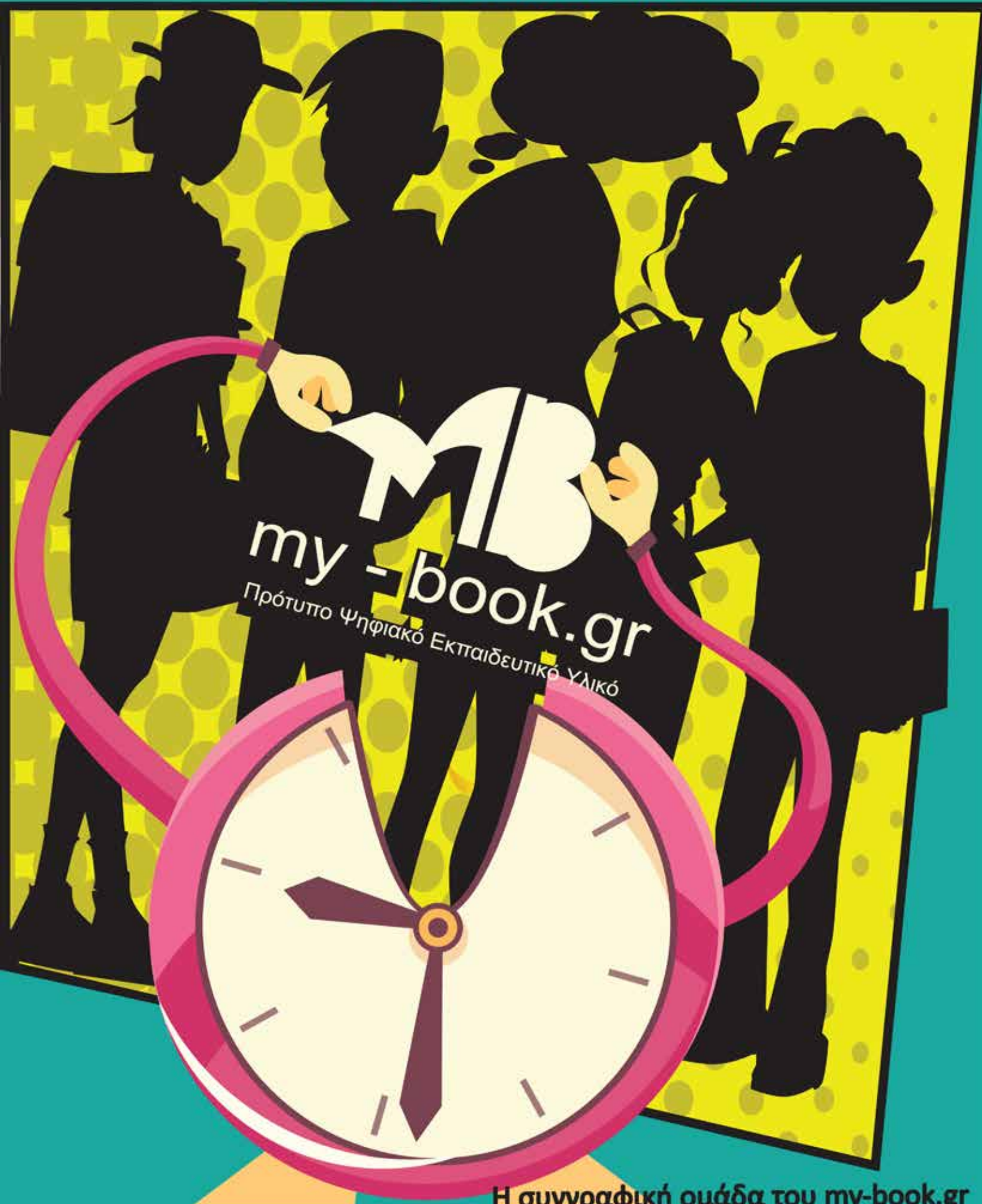

Αντίληψη Χρόνου

Δεξιότητες Καθημερινής Ζωής

Η συγγραφική ομάδα του my-book.gr

Περιεχόμενα

Θεωρητικό υπόβαθρο	4
Η έννοια του χρόνου	14
Μήνες	15
Εποχές	16
Ημέρες εβδομάδας	18
Η αντίληψη του χρόνου	20
1ο Φύλλο Εργασίας	23
2ο Φύλλο Εργασίας	31

Θεωρητικό υπόβαθρο

Περίληψη

Η αντίληψη του χρόνου είναι ένα γεγονός υποκειμενικό και συνήθως εξαρτάται από την κατάσταση στην οποία βρισκόμαστε, καθώς κάποιες φορές αισθανόμαστε πως ο χρόνος αργεί να περάσει ή ότι τελειώνει γρήγορα. Πολλά παιδιά αντιμετωπίζουν προβλήματα στην αντίληψη του χρόνου μη μπορώντας να κατανοήσουν λογικές σχέσεις οι οποίες εμπλέκουν χρονικές συνιστώσες όπως η προτεραιότητα, η διαδοχή και η χρονική ακολουθία. Με βάση τη διαπίστωση αυτή, δημιουργήθηκε ένα διδακτικό υλικό το οποίο έχει ως στόχο την απόκτηση μεγαλύτερης αίσθησης του χρόνου. Είναι διαβαθμισμένο στις χρονικές έννοιες και απευθύνεται σε μαθητές με γενικές μαθησιακές δυσκολίες και νοητική υστέρηση. Τα αποτελέσματα μετά τη χρήση του υλικού ήταν ιδιαίτερα ικανοποιητικά καθώς τα παιδιά είχαν πληρέστερη εικόνα για την έννοια του χρόνου συγκριτικά με πριν όπου δυσκολεύονταν να την αντιληφθούν εύκολα.

Λέξεις Κλειδιά: χρόνος, αντίληψη, κατανόηση, χρονικός προσανατολισμός

Εισαγωγή

Χρόνος

Ο χρόνος είναι η ακριβής μέτρηση μίας διαδικασίας από το παρελθόν στο μέλλον. Μετράται σε μονάδες με ειδικά όργανα όπως είναι το ρολόι. Με την έννοια του χρόνου ασχολήθηκε τόσο η φιλοσοφία όσο και η επιστήμη με διαφοροποιήσεις οι οποίες σχετίζονταν κυρίως με τον αν ο χρόνος σαν οντότητα μπορεί να μετρηθεί ή αν αποτελεί τμήμα του μετρικού συστήματος (Σαμαρτζή, 2003· Whitrow, 1999).

Η αντίληψη του χρόνου

Η αντίληψη του χρόνου συνδέεται με την υποκειμενική εμπειρία του χρόνου η οποία προσδιορίζεται από την αντίληψη της διάρκειας των γεγονότων. Η αντιληπτή διάρκεια είναι πιθανόν να διαφέρει από άτομο σε άτομο, καθώς εξαρτάται από τα βιώματα και την εξέλιξη των νευρωνικών μηχανισμών του καθένα. Σχετικά με την εγκεφαλική λειτουργία, λέγεται ότι οι διαφορετικοί τύποι των αισθητηριακών πληροφοριών επεξεργάζονται και αναλύουν τις πληροφορίες με διαφορετικές ταχύτητες που εκφράζουν και τον χρόνο των εξωτερικών ερεθισμάτων (Ηλιόπουλος, 2000).

Αξίζει να σημειωθεί πως μπορεί να συμβαίνουν ψευδαισθήσεις ως προς την αντίληψη του χρόνου όπως είναι η επιβράδυνση και η επιτάχυνση. Παρακάτω δίνονται ορισμένα παραδείγματα.

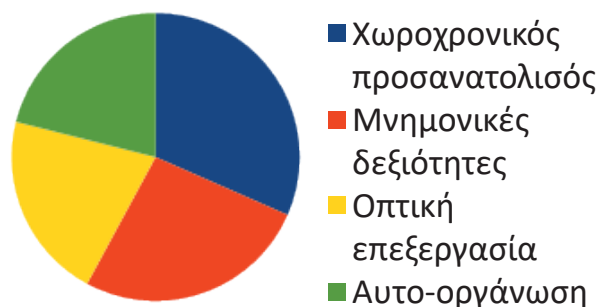
- Τείνουμε να θυμόμαστε τα παλαιότερα γεγονότα σαν να είναι πιο πρόσφατα.
- Η διάρκεια του χρόνου μπορεί να φαίνεται μεγαλύτερη όταν είναι συναισθηματικά φορτισμένη η στιγμή.
- Η αίσθηση επιβράδυνσης του χρόνου σε στιγμές απειλητικές για τη ζωή μας.
- Η ύπαρξη νέων ερεθισμάτων δημιουργεί την αντίληψη πως η διάρκεια του χρόνου είναι μεγαλύτερη κ.ά.

Πίνακας 3. Στοιχεία εφαρμογής

Ομάδα στόχου	Διαγνώσεις παιδιών	Συχνότητα εφαρμογής	Περιγραφή εφαρμογής
8 μαθητές (2: προσχολική ηλικία, 3: σχολική ηλικία, 3: εφηβική ηλικία)	Γενικές Μαθησιακές δυσκολίες, Νοητική Υστέρηση	1-2 φορές την εβδομάδα για 6 μήνες, τη χρονική περίοδο 2021-2022 σε δομή ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης	1. Ατομική εργασία μαθητών για 45' με βάση το ατομικό τους προφίλ. 2. Παρουσίαση θεωρίας έτσι ώστε να γίνουν σαφείς οι διδακτικοί στόχοι. 3. Αξιοποίηση πολυσυναισθητηριακής διδασκαλίας για την ενίσχυση των αισθητηριακών ερεθισμάτων των παιδιών. 4. Υλοποίηση μαθησιακών δραστηριοτήτων μέσω της εξατομικευμένης μεθόδου διδασκαλίας 5. Αυτόνομη εργασία 6. Αυτο-αξιολόγηση - Ανατροφοδότηση

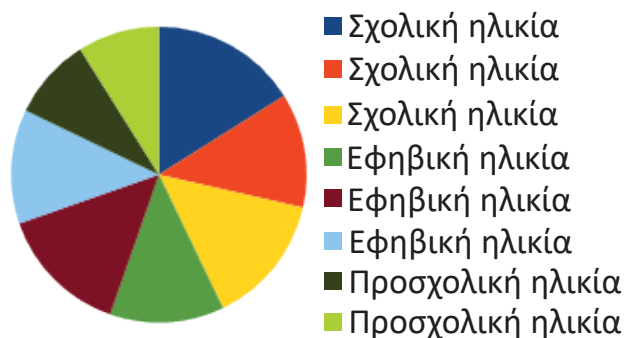
Αποτελέσματα

Ύστερα από την εφαρμογή του προγράμματος, την επαναξιολόγηση των μαθητών και τη συλλογή δεδομένων με την ποσοτική μέθοδο, η οποία υλοποιήθηκε μέσω ερωτηματολογίων σε εκπαιδευτικούς διαπιστώθηκε πως οι μαθητές είχαν κατανοήσει σε ικανοποιητικό βαθμό τη διδακτική μεθοδολογία προσέγγισης των χρονικών εννοιών. Παράλληλα, αξιοποιήθηκε ο χωροχρονικός προσανατολισμός για την καλύτερη κατανόηση των αδυναμιών των παιδιών. Δόθηκε έντυπο παρατήρησης που εφαρμόστηκε σε παιδιά προσχολικής, σχολικής και εφηβικής ηλικίας με διάγνωση γενικών μαθησιακών δυσκολιών και νοητικής υστέρησης. Η παρέμβαση διήρκεσε 6 μήνες κατά το σχολικό έτος 2021-2022 σε δομή ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης και παρατηρήθηκε πως η χρήση του υλικού ήταν ιδιαίτερα αποτελεσματική.

Σχήμα 1. Τομείς Ενίσχυσης

Όσον αφορά τα οκτώ (8) παιδιά στα οποία εφαρμόστηκε το υλικό, φαίνεται πως και τα ίδια φάνηκαν ικανοποιημένα από τη χρήση του σχεδόν στον ίδιο βαθμό. Μία μικρή απόκλιση υπήρξε ανάμεσα στα 2 παιδιά της προσχολικής ηλικίας, καθώς είχαν δυσκολίες ως προς την προσέγγιση των χρονικών εννοιών λόγω του μικρού της ηλικίας τους. Παρ' όλα αυτά, φάνηκε πως το διδακτικό υλικό ήταν ωραίο. Στο σχήμα 2 καταγράφεται σε μορφή γραφήματος/πίτας το ενδιαφέρον των μαθητών απέναντι στο παρόν διδακτικό υλικό.

Σχήμα 2. Ενδιαφέρον μαθητών απέναντι στο διδακτικό υλικό

Συμπεράσματα

Η αποτελεσματικότητα του συγκεκριμένου γνωστικού αντικείμενου, εξαρτάται από τον τρόπο της διδασκαλίας του. Αναλυτικότερα, η αξιοποίηση της εξατομικευμένης και αναλυτικο-συνθετικής μεθοδολογίας με την ταυτόχρονη χρήση οπτικών βοηθημάτων αποτελούν τεχνικές που συμβάλλουν σημαντικά στη κατανόηση χρονικών εννοιών. Πέρα από τα θετικά σημεία της έρευνας φάνηκε πως υπήρξαν και περιορισμοί. Το γεγονός πως το διδακτικό υλικό αξιοποιήθηκε σε συγκεκριμένες διαταραχές δε συνέβαλε στη σύγκριση παιδιών με διαφορετικού είδους δυσκολίες και γνώσεις έτσι ώστε να φανεί ο βαθμός ανταπόκρισης κάθε παιδιού ξεχωριστά. Η ανάλυση των δεδομένων της έρευνας μάς δίνει τη δυνατότητα να διατυπώσουμε επιπρόσθετες προτάσεις για πληρέστερη επιστημονική διερεύνηση του υλικού. Μία από τις προτάσεις είναι να πραγματοποιηθούν παρόμοιες έρευνες σε περιπτώσεις διαφορετικών διαταραχών έτσι ώστε να φανεί ο τρόπος ανταπόκρισης μαθητών με άλλες εκπαιδευτικές ανάγκες ως προς τον χρονικό προσανατολισμό. Τέλος, θα ήταν σημαντικό τα αποτελέσματα μελλοντικών ερευνών να εξάγονται ύστερα από τον συνδυασμό της ποσοτικής με την ποιοτική έρευνα έτσι ώστε να εμβαθύνουν πληρέστερα σε πιθανές δυσκολίες των εκπαιδευτικών.

Επισήμανση: Κατασκευάστε ένα συνολικό εβδομαδιαίο πρόγραμμα δραστηριοτήτων της ομάδας σας με βάση την παραπάνω καταγραφή σας.

ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΣΑΒΒΑΤΟ	ΚΥΡΙΑΚΗ

Πόσο διαρκεί κάθε μία από τις δραστηριότητές σας;

Επισήμανση: Εξηγήστε πώς μας είναι χρήσιμοι οι αιώνες. Δώστε παράδειγμα.

Επισήμανση: Να κυκλώσετε τη δραστηριότητα που πιστεύετε ότι διαρκεί περισσότερο.

1. αγώνας ποδοσφαίρου

ή

ψήσιμο ενός τοστ

2. βούρτσισμα δοντιών

ή

το μάθημα των Μαθηματικών στο σχολείο

3. να πας στο σχολείο

ή

μια ταινία στον κινηματογράφο

4. να φας το μεσημεριανό

ή

το ταξίδι Σπάρτη – Αθήνα οδικώς

Διάλογοι για την εκμάθηση της ώρας
Επισήμανση: Συμπληρώνετε τους διαλόγους.

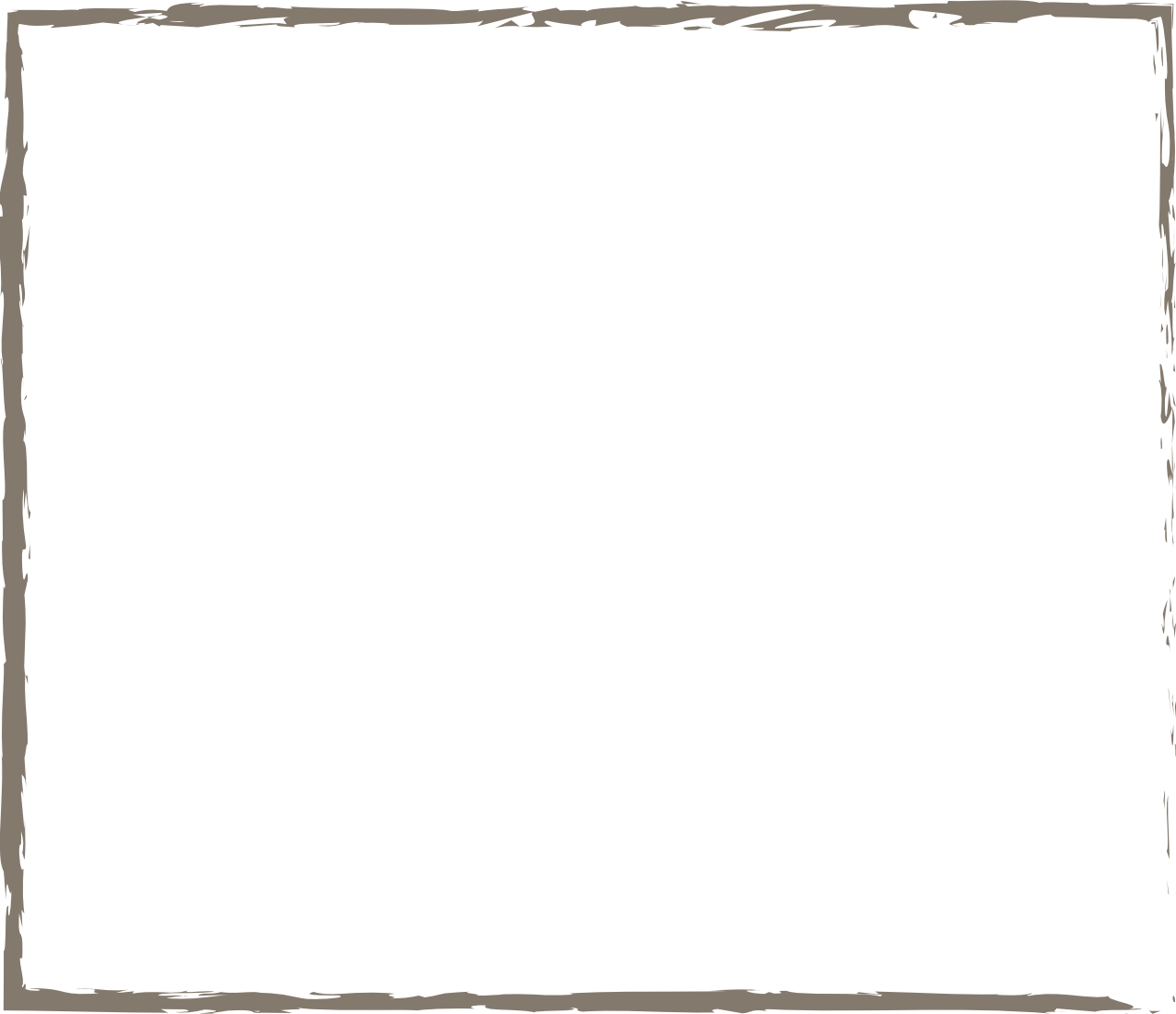
Παραγωγή Προφορικού Λόγου

Η κάθε ομάδα επιλέγει πλαίσιο και ο μαθητής παρουσιάζει τη χρονική ακολουθία.

Μορφοσυντακτικά Φαινόμενα

1ο επίπεδο

- Ζωγραφίζεις την αλληλουχία των γεγονότων και προσθέτεις τις χρονικές έννοιες που ταιριάζουν.

Πριν, τώρα, μετά, χθες, σήμερα, αύριο, πρώτα, μετά, τέλος

Σε ένα αφηγηματικό κείμενο γράφουμε:

Τον χώρο που συμβαίνουν τα γεγονότα

Τον χρόνο

Τους ήρωες της ιστορίας

Την εξέλιξη της ιστορίας (πώς ξεκινάει, πώς εξελίσσεται, πώς τελειώνει)

Τις σκέψεις, τα συναισθήματα των ηρώων ή του αφηγητή

Χρόνος

Χρησιμοποιούμε:

Παρελθοντικούς χρόνους (Αόριστο, Παρατατικό, Υπερσυντέλικο)